

ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Συνέχεια από τη σελίδα 1

μέρα ήταν κι η Πρωτοχρονιά.

Το δέντρο, σαν χριστουγεννιάτικο σύμβολο, χρησιμοποιήθηκε μετά τον 8ο αιώνα. Αρχικά, για να συμβολίσει την ευτυχία που κρύβει για τον άνθρωπο η γέννηση του Χριστού.

Στην πατρίδα μας, το χριστουγεννιάτικο δέντρο το έφεραν για πρώτη φορά στην Αθήνα οι Βαυαροί.. Για πρώτη φορά στολίστηκε δέντρο στα ανάκτορα του Όθωνα το 1833 και μετά στην Αθήνα.

Από το Β' παγκόσμιο πόλεμο και μετά το δέντρο με τις πολύχρωμες μπάλες μπήκε σε όλα τα ελληνικά σπίτια.

Πρόδρομος του χριστουγεννιάτικου δέντρου είναι το χριστόξυλο ή δωδεκαμερίτης ή σκαρκάντζαλος ένα χοντρό ξύλο δηλαδή από αχλαδιά ή αγριοκερασιά. Τα αγκαθωτά δέντρα, κατά τη λαϊκή αντίληψη, απομακρύνουν τα δαιμονικά όντα, όπως τους καλικάντζαρους. Οι πρόγονοί μας τοποθετούσαν το χριστόξυλο στο τζάκι του σπιτιού την παραμονή των Χριστουγέννων.

Το χριστουγεννιάτικο ψωμί

Το φτιάχνουν οι γυναίκες με ιδιαίτερη φροντίδα και υπομονή. Χρησιμοποιούν ακριβά υλικά, ψιλοκοσκιτισμένο αλεύρι, ροδόνερο, μέλι, σουσάμι, κανέλα και γαρίφαλα, λέγοντας: **"Ο Χριστός γεννιέται, το φως ανεβαίνει, το προζύμι για να γένει."**

Πλάθουν το ζυμάρι και παίρνουν τη μισή ζύμη και φτιάχνουν μια κουλούρα. Με την υπόλοιπη φτιάχνουν ένα σταυρό με λουλούδια απ' τη ζύμη. Στο κέντρο βάζουν ένα

άσπαστο καρύδι. Στην υπόλοιπη επιφάνεια σχεδιάζουν σχήματα με το μαχαίρι ή με το πιρούνι, όπως λουλούδια, φύλλα, καρπούς, πουλάκια.

Το κόβουν ανήμερα τα Χριστούγεννα, δίνοντας πολλές ευχές. Απαραίτητος επάνω είναι χαραγμένος ο σταυρός. Γύρω – γύρω διάφορα, διακοσμητικά σκαλιστά στο ζυμάρι ή πρόσθετα στολίδια. Αυτά τόνιζαν το σκοπό του χριστόψωμου και εξέφραζαν τις διάφορες πεποιθήσεις των πιστών.

Την ημέρα του Χριστού, ο νοικοκύρης έπαιρνε το χριστόψωμο, το σταύρωνε, το έκοβε και το μοίραζε σ' όλη την οικογένειά του και σε όσους παρευρίσκονταν στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι. Μερικοί, εδώ βλέπουν ένα συμβολισμό της Θείας κοινωσίας. Στη συνέχεια άρχισε να γεμίζει με δώρα.

Τα χριστόψωμα, αποτελούν το βασικό ψωμί των Χριστουγέννων και το ευλογημένο, αφού αυτό θα στηρίξει τη ζωή του νοικοκύρη και της οικογένειάς του.

Το χριστόξυλο

Στα χωριά της βόρειας Ελλάδας, από τις παραμονές των εορτών ο νοικοκύρης ψάχνει στα χωράφια και διαλέγει το πιο

όμορφο, το πιο γερό, το πιο χοντρό ξύλο από πεύκο ή ελιά και το πάει σπίτι του.

Αυτό ονομάζεται Χριστόξυλο και είναι το ξύλο που θα καίει για όλο το δωδεκαήμερο των εορτών (από τα Χριστούγεννα μέχρι και τα Φώτα) στο τζάκι του σπιτιού.

Πριν ο νοικοκύρης φέρει το Χριστόξυλο, κάθε νοικοκυρά φροντίζει να έχει καθαρίσει το σπίτι και με ιδιαίτερη προσοχή το τζάκι, ώστε να μη μείνει ούτε ίχνος από την παλιά στάχτη. Καθαρίζουν ακόμη και την

καπνοδόχο, για να μη βρίσκουν πατήματα να κατέβουν οι καλικάντζαροι, τα κακά δαιμόνια, όπως λένε στα παραδοσιακά χριστουγεννιάτικα παραμύθια. Έτσι το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων, όταν όλη η οικογένεια θα είναι μαζεμένη γύρω από το τζάκι, ο νοικοκύρης του σπιτιού ανάβει την καινούρια φωτιά και μπαίνει στην πυροστιά το Χριστόξυλο.

Ο λαός λέει ότι καθώς καίγεται το Χριστόξυλο, ζεσταίνεται ο Χριστός, εκεί στην κρύα σπηλιά της Βηθλεέμ.

Σε κάθε σπιτικό, οι νοικοκυραίοι προσπαθούν το Χριστόξυλο να καίει μέχρι τα Φώτα.

Το πάντρεμα της φωτιάς

Την παραμονή των Χριστουγέννων σε πολλά μέρη της Ελλάδας "παντρεύουν", τη φωτιά. Παίρνουν δηλαδή ένα ξύλο με θηλυκό όνομα π.χ. κερασιά και ένα με αρσενικό όνομα, συνήθως από αγκαθωτά έργα.

Τα αγκαθωτά δέντρα, κατά τη λαϊκή αντίληψη, απομακρύνουν τα δαιμονικά όντα, όπως τους καλικάντζαρους.

Στη Θεσσαλία, τα κορίτσια έβαζαν δίπλα στο αναμμένο τζάκι κλωνάρια κέδρου, ενώ τα αγόρια τοποθετούσαν κλαδιά αγριοκερασιάς.

Τα λυγρά αυτά κλωνάρια αντιπροσώπευαν προσωπικές τους επιθυμίες και μια καλότυχη γενικά ζωή.

Ο λαός λέει ότι καθώς καίγονται τα ξύλα αυτά, ζεσταίνεται ο Χριστός, εκεί στην κρύα σπηλιά της Βηθλεέμ.

Το ποδαρικό

Πολλοί άνθρωποι είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί ακόμα και σήμερα ποιος θα κάνει ποδαρικό στο σπίτι τους.

Έτσι από την παραμονή λένε σε κάποιο δικό τους άνθρωπο, που τον θεωρούν καλότυχο και γουρλή, να έρθει την Πρωτοχρονιά να τους κάνει ποδαρικό.

Μόλις μπει στο σπίτι τον βάζουν να πατήσει ένα σίδερο για να είναι όλοι σιδερένιοι και γεροί μέσα στο σπίτι στη διάρκεια του καινούργιου χρόνου.

Η νοικοκυρά φιλεύει τον άνθρωπο που κάνει ποδαρικό για το καλό του χρόνου. Συνήθως του δίνει μήλα ή καρύδια και μια κουταλιά γλυκό κυδώνι ή ότι άλλο γλυκό έχει φτιάξει για τις γιορτές.

Συνέχεια στη σελίδα 4